

GVUO představí samizdatová alba z období normalizace a Zelený box Marcela Duchampa

1.9.2026 - | Galerie výtvarného umění v Ostravě

Galerie výtvarného umění v Ostravě (GVUO), příspěvková organizace Moravskoslezského kraje, zahajuje dvě výstavy ze sbírek: samizdatová alba z Ostravska a novou akvizici Zelený box Marcela Duchampa. Alba vzdoru a naděje připomínají odvahu neoficiální umělecké scény v období normalizace, Uhrančivá krása věčných stránek představuje knihu jako sběratelský artefakt, výtvarný experiment a intelektuální hru. Výstavy připravil ředitel GVUO Jiří Jůza, zahájeny budou 8. září v 17 hodin v Domě umění v Ostravě.

"Obě výstavy připomínají, že Moravskoslezský kraj je kulturním centrem, odkud vycházejí výrazné umělecké osobnosti. Samizdatová alba vznikla díky lidem spjatým s Ostravskem, kteří dokázali i v době nesvobody vytvořit prostor pro svobodné umění. Výstava autorských knih a bibliofilii představuje i tvorbu umělců, kteří mají k našemu kraji silnou vazbu. Je důležité, aby galerie o tyto soubory nejen pečovala, ale také je zpřístupňovala veřejnosti v podobě výstav," uvedl Peter Harvánek, náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje pro kulturu a památkovou péči.

LEGENDÁRNÍ SAMIZDATOVÁ ALBA

Výstava Alba vzdoru a naděje připomíná neoficiální uměleckou scénu 70. let 20. století. Právě na Ostravsku vznikla myšlenka vydávat samizdatová alba s tvorbou československých umělců, kteří tehdy nemohli veřejně vystavovat. V albech byli zastoupeni například Karel Adamus, Stanislav Kolíbal, Eva Kmentová, Věra Janoušková nebo Jan Wojnar. Za jejich vydáváním stály osobnosti jako Eduard Ovčáček, Ivo Janoušek, Kamil Drabina, Jan Štefan a později také Milan Weber a Jiří Lukeš.

Alba 75, 76, 77 a Tvorba 1977 se stala dokladem solidarity mezi autory, kteří byli vytlačeni z oficiálního výstavního prostoru. Právě jejich omezený náklad a okolnosti vzniku z nich dnes činí mimořádné svědectví o potřebě tvůrčí svobody. "Album 75 a Tvorba 1977 jsou fotografické soubory, zatímco Album 76 má grafický a Album 77 kresebný charakter. V Domě umění jsou nyní k vidění Album 75 zapůjčené ze soukromé sbírky, Album 77 a Tvorba 1977 ze sbírky GVUO. Doplnují je ukázky drobné plastiky, takzvané multiply, které pocházejí jak ze soukromé sbírky, tak ze sbírky GVUO. Album 76 je zastoupeno pouze titulním listem Eduarda Ovčáčka, protože bylo nedávno v Ostravě vystaveno celé," uvedl kurátor Jiří Jůza.

UNIKÁTNÍ ZELENÝ BOX MARCELA DUCHAMPA

Komorní výstava Uhrančivá krása věčných stránek představuje bibliofilie, autorské knihy a knižní objekty ze sbírky GVUO. Kniha zde není jen nositelem literárního obsahu, je svébytným celkem, v němž se propojují text, obraz, typografie, materiál i autorská originalita.

Středobodem výstavy je jedna z nejvýznamnějších loňských akvizic GVUO Zelený box Marcela Duchampa z roku 1934. Zelený box, původně vydaný v nákladu 300 kusů a doplněný 20 luxusními exempláři, obsahuje faksimile Duchampových poznámek, kreseb a diagramů k dílu Nevěsta svlékaná svými mládenci, dokonce, které je známé i pod názvem Velké sklo. Formát boxu jako archivu, objektu a miniaturního muzea Duchamp rozvíjel také v podobě Bílých boxů a Krabic v cestovním kufříku. V zahraničí jsou jeho boxy zastoupeny například ve sbírkách Centre Georges Pompidou, Tate Modern nebo Whitney Museum of American Art. V České republice se jedná o jediné zastoupení Zeleného boxu ve veřejné sbírce.

"Výstava představuje také další příklady autorských knih, bibliofilii a knižních objektů. Zastoupena

jsou díla Elišky Čabalové, která pracuje s knihou jako svébytným výtvarným prvkem, knižní objekty Aleny Foustkové, ilustrace Františka Konůpka, Toyen a dalších. GVUO tak připomíná knižní tvorbu, která dlouho stála na okraji sběratelského zájmu veřejných institucí," uzavřel Jiří Jůza, kurátor obou výstav.

PRAKTICKÉ INFORMACE

GVUO pokračuje ve výstavním programu ke stému výročí Domu umění a i na podzim se zaměří především na prezentaci umění ze svých sbírek. Výstava Uhrančivá krása věčných stránek bude k vidění pouze do 11. října, Alba vzdoru a naděje do 25. října. Vstupné na obě výstavy činí 90 korun, zlevněné 45 korun. Volný vstup mají senioři nad 65 let a v pátek všichni návštěvníci.

Alba vzdoru a naděje

9. 9. – 25. 10. 2026 (vernisaž 8. 9. v 17 hodin)

Kurátor: Jiří Jůza

Grafický design: Katarína Jamrišková

Vystavující umělci:

Karel Adamus, Václav Boštík, Rudolf Fila, Dalibor Chatrný, Josef Istler, Jozef Jankovič, Vladimír Janoušek, Věra Janoušková, Čestmír Kafka, Eva Kmentová, Stanislav Kolíbal, Radek Kratina, Milan Laluha, Aleš Lamr, Igor Minárik, Marian Mudroch, Karel Nepraš, Ladislav Novák, Vladimír Novák, Eduard Ovčáček, Milan Paštéka, Jiří Sopko, Miroslav Šnajdr, Jan Wojnar, Jiří Žlebek

Uhrančivá krása věčných stránek

9. 9. – 11. 10. 2026 (vernisaž 8. 9. v 17 hodin)

Kurátor: Jiří Jůza

Grafický design: Katarína Jamrišková

Vystavující umělci:

Eliška Čabalová, Josef Čapek, Jiří David, Marcel Duchamp, Ferdiš Duša, Emil Filla, Alena Foustková, Urban Janke, František Kobliha, Dáša Lasotová, Emil Orlik, Adriena Šimotová, Jindřich Štyrský, Toyen, Jan Wojnar

UPOZORNĚNÍ:

Zelený box Marcela Duchampa je chráněn autorským právem. Tato povinnost se vztahuje na všechny fotografie a grafické vizuály, na kterých je dílo Zelený box zobrazeno. Při jejich zveřejnění je proto nutné vždy uvést následující popisku:

Marcel Duchamp, La Mariée, mise à nu par ses célibataires, même (la Boîte verte) / Nevěsta svlékaná svými mládenci, ba i oni (Zelený box), 1934, kombinovaná technika, litografie, vydáno Éditions Rose Sélavy, Paříž, Ed. 281/300, 33,3 × 28 × 2,5 cm, © Association Marcel Duchamp / Adagp, Paris 2026

HLAVNÍ MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: Česká televize, Český rozhlas Ostrava

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI: Art Antiques; Artalk; Artikl; ArtRevue; Deník; magazín Patriot; ostravan.cz; Polar; Patriot Program; Rádio Čas

PARTNEŘI: Ministerstvo kultury ČR; Moravskoslezský kraj; Rada galerií České republiky; Dopravní podnik Ostrava; Newton media, a.s.; Rengl, s.r.o.; Epona Ostrava s.r.o.; Tiskárna Helbich, a.s.; Fakultní nemocnice Ostrava; Fórum Nová Karolina

STO LET DOMU UMĚNÍ V OSTRAVĚ

Galerie výtvarného umění v Ostravě je příspěvkovou organizací Moravskoslezského kraje, která

pečuje o sbírky čítající dvacet pět tisíc uměleckých děl. V Domě umění, který 13. května oslavil sto let od svého otevření, pořádá výstavy a nabízí také edukační a doprovodné programy. Více informací na www.gvuo.cz.

https://www.gvuo.cz/pro-media/gvuo-predstavi-samizdatova-alba-z-obdobi-normalizace-a-zeleny-box-marcela-duchampa_sd96